

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยได้นำผลมาสรุปดังประเด็นต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดหนองคาย
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดหนองคาย จำแนกตามขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของหัวหน้าส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดหนองคาย

สมมติฐานการวิจัย

องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดต่างกัน มีระดับการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดหนองคาย จำนวน 1,112 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ หัวหน้าส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดหนองคาย จำนวน 291 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางเปรียบเทียบของเกรงซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 607 - 608) ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำแนกตามขนาดองค์การบริหารส่วนตำบล

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามให้ตอบ ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) สอบถามเกี่ยวกับขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบลและสถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดหนองคาย

การตรวจสอบเครื่องมือ โดยการหาค่าความเที่ยงตรงได้ค่า IOC เท่ากับ 0.91 ค่าความเชื่อมั่นการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของแบบสอบถามได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.97

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากหัวหน้าส่วนการศึกษา ศาสนาและ

วัฒนธรรม และผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดหนองคาย จำนวน 291 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์กลับคืนมา 286 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.28

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

4.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบจากแบบสอบถามที่นำมาทำการวิเคราะห์

4.2 ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (f) หาค่าร้อยละ (%) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

4.3 ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่ามาหาค่าสถิติพื้นฐาน คือค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เสนอเป็นตารางประกอบการบรรยาย

4.4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดหนองคาย ที่จำแนกตามขนาดองค์การบริหารส่วนตำบล โดยใช้วิเคราะห์ทดสอบสมมติฐานด้วย t-test

4.5 ข้อมูลตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีสังเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ด้านบุคลากร และการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย เมื่อพิจารณาจำแนกตามขนาดองค์การบริหารส่วนตำบล ปรากฏผลดังนี้

1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย และเมื่อพิจารณารายด้าน ดังนี้

1.1.1 ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ และระดับปานกลาง 9 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ การประกอบอาหารถูกต้องตามหลักโภชนาการ การสนับสนุนผู้ดูแลเด็กด้านการศึกษา การจัดผู้ดูแลเด็กสอดคล้องกับจำนวนเด็ก

1.1.2 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ และระดับปานกลาง 9 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน เป็นระเบียบเรียบร้อย การจัดให้มีอุปกรณ์เครื่องนอนเพียงพอกับจำนวนเด็ก การจัดบรรยากาศภายในห้องเรียนเหมาะสมกับการจัดกิจกรรม

1.1.3 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 6 ข้อ และระดับปานกลาง 4 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ การจัดให้เด็กได้รับสารอาหารครบ 5 หมู่ การจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน การจัดประสบการณ์เรียนรู้สอดคล้องกับพัฒนาการเด็ก

1.1.4 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ และระดับปานกลาง 8 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 ลำดับ การจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนในวันสำคัญต่าง ๆ การสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชน การจัดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น ศิลปะพื้นบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร รองลงมาคือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง

คือ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน รองลงมา คือ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏผลดังนี้

1.2.1 ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ และระดับปานกลาง 6 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ การสนับสนุนผู้ดูแลเด็กด้านการศึกษา การจัดผู้ดูแลเด็ก สอดคล้องกับจำนวนเด็ก การประกอบอาหารถูกต้องตามหลักโภชนาการ

1.2.2 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ และระดับปานกลาง 9 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ การจัดให้มีอุปกรณ์เครื่องนอน เพียงพอกับจำนวนเด็ก การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนเป็นระเบียบเรียบร้อย การจัดบรรยากาศภายในห้องเรียนเหมาะสมกับการจัดกิจกรรม

1.2.3 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 6 ข้อ และระดับปานกลาง 4 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ การจัดให้เด็กได้รับสารอาหารครบ 5 หมู่ การจัดกิจกรรมระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้องเรียนมีความสมดุล การจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

1.2.4 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ และระดับปานกลาง 8 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ การจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนในวันสำคัญต่าง ๆ การสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชน การจัดกิจกรรมให้ชุมชนได้แสดงความคิดเห็นเพื่อร่วมกันพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดหนองคาย จำแนกตามขนาดองค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านวิชาการและกิจกรรมตาม

หลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ไม่ต่างกัน ยกเว้นการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ซึ่งมีการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยนี้ หัวหน้าส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้

3.1 ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ หัวหน้าส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เห็นว่าผู้บริหารและผู้ดูแลเด็กควรเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย และควรจัดอบรมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดศึกษาปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง

3.2 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย หัวหน้าส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เห็นว่าควรจัดให้มีรั้วกั้นบริเวณให้เป็นสัดส่วนเพื่อเพิ่มความปลอดภัย จัดให้มีพื้นที่ใช้สอยสำหรับการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กเพิ่มขึ้นและเพิ่มงบประมาณในการซ่อมแซมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.3 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร หัวหน้าส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เห็นว่าควรให้มีการจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก ส่งเสริมให้เด็กได้ร่วมกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เพื่อให้เด็กกล้าแสดงออก และส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน

3.4 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน หัวหน้าส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เห็นว่าควรจัดให้มีชมรมผู้ปกครอง เพื่อให้มีบทบาทและส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในชุมชน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาและการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดหนองคาย มีประเด็นที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

สมมติฐานที่ว่า “องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดต่างกัน มีการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกัน” จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหัวหน้าส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัด

หนองคาย ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็กและขนาดกลาง พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากองค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย จึงรับการถ่ายโอนภารกิจด้านการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลางส่วนใหญ่ มีการปรับขนาดมาจากขนาดเล็กในเวลาไม่นานนัก การจัดการศึกษาจึงยังไม่มีเปลี่ยนแปลงปรับปรุงเพิ่มเติมจากเดิมมากนัก แต่ในด้านที่แตกต่างกัน คือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ที่มีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของบุคลากรที่มาทำหน้าที่ในการจัดการศึกษา มีการเพิ่มอัตราผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร และที่สำคัญคือการรับโอนบุคลากรทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิพนธ์ ปัทมเสวี (2548 : 77) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี ด้านบุคลากร พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ มีสภาพของการบริหารงานแตกต่างจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเล็ก ทั้งนี้เพราะอัตรากำลังและความรู้ความสามารถขององค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละขนาดมีไม่เท่ากัน และอาจเนื่องมาจากนับตั้งแต่มีการถ่ายโอนภารกิจด้านการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารจัดการ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา ประกอบกับการที่พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ในมาตรา 67 ว่าภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล (5) มีหน้าที่ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และจากการที่มีพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ออกมาบังคับใช้และเริ่มดำเนินการถ่ายโอนการจัดการศึกษาปฐมวัย จึงเป็นภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ครอบคลุมถึงการปฏิบัติงานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ตามภารกิจทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน และอาจเนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีประสบการณ์จัดการศึกษามาก่อน จึงทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่งต้องเตรียมความพร้อมและความเข้าใจในการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย และมีการเร่งรัดให้การดำเนินงานอย่างจริงจังและชัดเจนเป็นรูปธรรมมากขึ้น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยให้

ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และลักษณะนิสัย เป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการเต็มตามศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย และมีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนัก ประสานและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น, 2547 : 4) ปรากฏดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากการที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่งได้รับการถ่ายโอนภารกิจให้องค์การบริหารส่วนตำบลบริหารจัดการ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลมีการดำเนินงานทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรม ตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชนอยู่ในระดับหนึ่งมาบ้างแล้ว แต่ไม่มากนัก ผู้บริหารในองค์การบริหารส่วนตำบลที่กำกับดูแลในด้านการจัดการศึกษาและ คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ยังขาดความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ในด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยยังมีน้อย ซึ่งสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น (2541 : 7) ได้ กำหนดเกณฑ์ที่ผู้บริหารควรมีคุณธรรมจริยธรรม และมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ จึงจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องดำเนินการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ มีการบริหารจัดการที่ดีและเหมาะสม คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรส่งเสริมสนับสนุน กิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการบริหารให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนด ส่วนผู้ดูแลเด็ก ที่ส่วนใหญ่ถ่ายโอนภารกิจมาพร้อมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงมักเป็นผู้ที่มีความรู้พื้นฐาน แตกต่างกัน และส่วนใหญ่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาทางด้านการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย ซึ่งทาง สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงมีนโยบายในการส่งเสริมการศึกษา โดยจัดอบรมในงานที่ เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัยให้แก่ผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็กและผู้ที่เกี่ยวข้อง ในรูปแบบ ที่หลากหลาย พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีด้านการศึกษา ปฐมวัยแก่ผู้ดูแลเด็ก นับตั้งแต่ปี 2549 เป็นต้นมา ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ดูแลเด็กเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้เต็ม ศักยภาพ ดังนั้นการบริหารจัดการการศึกษา จึงเป็นกิจกรรมที่ผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง จะต้องร่วมมือกันดำเนินงานการจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กมีความสมบูรณ์ทั้ง ทางร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา

2. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็ก

เล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถ่ายโอนภารกิจมาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลมา ไม่นานนัก การจัดสรรงบประมาณเพื่อการซ่อมแซมอาคารสถานที่ หรือการก่อสร้างอาคาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขึ้นมาใหม่จึงมีไม่มากเพียงพอ ประกอบกับองค์การบริหารส่วนตำบลบาง แห่ง ให้ความสำคัญของการศึกษาน้อยกว่าโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งต้องเร่งรัดจัดทำก่อน โดยที่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางแห่งยังใช้สถานที่เดิม คืออาคารของวัดที่ชำรุดทรุดโทรม สถานที่ตั้ง อาจไม่เหมาะสมและไม่มีความปลอดภัยเพียงพอ ไม่ว่าจะพื้นที่ใช้สอย สิ่งแวดล้อมภายในและ ภายนอกอาคาร ซึ่งสอดคล้องกับงานของ จิตวดี บันเทิง (2546 : 79) เรื่องสัมฤทธิ์ผลของ โครงการเด็กเล็กนำอยู่ในชุมชนในเขต 3 (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ที่พบว่าการที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่ ผ่านการประเมิน คือ ปัญหาการขาดแคลนอุปกรณ์ป้องกันอุบัติเหตุ และการเตรียมความพร้อม สำหรับการป้องกันอุบัติเหตุ สาเหตุอาจเนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางศูนย์ไม่ได้ทำอาหารใน บริเวณศูนย์ จึงไม่จำเป็นต้องมีอุปกรณ์ดับเพลิง และไม่คิดถึงสาเหตุด้านอื่นที่จะทำให้เกิด อุบัติเหตุจึงไม่มีมาตรการรองรับดังกล่าว และที่สำคัญคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่มีงบประมาณ สนับสนุนในการดำเนินการจัดหา / จัดซื้ออุปกรณ์ดับเพลิง

3. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ผู้ดูแลเด็กได้รับการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาความรู้ ความเข้าใจใน หลักสูตรปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้รับการอบรมเพื่อสามารถนำหลักสูตรและแผนการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้มาใช้เป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอน โดยกรมส่งเสริมการ ปกครองท้องถิ่นและองค์การบริหารส่วนตำบล ได้จัดทำคู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คู่มือแนวทางการ ดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คู่มือแผนการจัดประสบการณ์และเอกสารต่าง ๆ สำหรับให้ ผู้ดูแลเด็กและบุคลากรที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางเดียวในการดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัย ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตามมาตรฐานการจัด การศึกษาซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธรินทร์ อาลัยลักษณ์ (2549 : 62) ที่ได้ศึกษาสภาพ การจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอโนนพอง จังหวัด ขอนแก่น และพบว่า สภาพการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านวิชาการและ การจัดการประสบการณ์แก่เด็ก สามารถปฏิบัติได้ในระดับมาก อาจเนื่องจากองค์การบริหารส่วน ตำบล ได้กำหนดให้มีแนวทาง การจัดทำหลักสูตรปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และได้จัด อบรมผู้ดูแลเด็กเพื่อนำหลักสูตรและแผนการจัดประสบการณ์มาใช้เป็นแนวทางเดียวกันทุก

ศูนย์ ประกอบกับได้มีการดำเนินการจัดจ้าง จัดหา และการรับโอนบุคลากรทางด้านการศึกษา มีการส่งเสริม สนับสนุนในการศึกษาต่อทางด้านการศึกษาปฐมวัยมากขึ้น รวมทั้งการให้ความสำคัญต่อพัฒนาการเด็กทั้งทางด้านสุขภาพและโภชนาการ โดยขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่สถานอนามัย หรือโรงพยาบาลในเขตพื้นที่ มาทำการประเมินเป็นประจำ และให้คำแนะนำแก่ผู้ดูแลเด็กและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปปฏิบัติ

4. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในหมู่บ้าน ชุมชน ซึ่งเป็นสถานที่ให้การดูแลและส่งเสริมพัฒนาการเตรียมความพร้อมทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้แก่เด็กในชุมชน แต่ชุมชนกลับมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไม่มากนักทั้ง ๆ ที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา กำกับและสนับสนุนการจัดการศึกษา แต่ชุมชนกลับมีความเข้าใจว่าการบริหารจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นหน้าที่ของผู้ดูแลเด็กและองค์การบริหารส่วนตำบลที่ตั้งกักอยู่เท่านั้น สำนักประสานและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น (2547 : 95) กล่าวในคู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ว่าครูผู้ดูแลเด็กควรมีบทบาทสร้างและเชื่อมโยงให้บ้านและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รับทราบข้อมูลการจัดการศึกษาและการวัดประเมินผลการศึกษาอันจะส่งผลให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการยอมรับจากชุมชน เป็นการสืบสานวัฒนธรรมเพื่อหล่อหลอมให้เด็กมีคุณภาพตามที่ชุมชนมุ่งหวัง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ควรมีการพัฒนาความรู้ / แนวคิดการบริหารจัดการศึกษาให้แก่ผู้บริหาร คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ชุมชน ในด้านบทบาทหน้าที่เพื่อสามารถดำเนินการตามวัตถุประสงค์ให้เป็นไปตามนโยบาย

1.2 ควรนำนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อบริหารและพัฒนาการศึกษา และเทคนิควิธีการสอนใหม่ๆ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.3 ควรจัดอบรมเพิ่มเติม ศึกษาดูงาน ส่งเสริมการศึกษาต่อในด้านการศึกษาปฐมวัยให้แก่ผู้ดูแลเด็กทุกคน

1.4 ควรมีการศึกษาสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของ
เด็กเล็ก

1.5 ควรจัดกิจกรรมที่เน้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา
มากขึ้น

1.6 ควรศึกษาแนวทาง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาและการสนับสนุนจาก
ชุมชน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดหนองคายในเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสภาพและปัญหาการบริหารจัดการการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดหนองคาย เพื่อใช้เป็นข้อมูลต่อไป

บรรณานุกรม

- การปกครอง, กรม. กฎหมายระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเทศบาลและเมืองพัทยา
ประจำปี 2542 - 2543. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2547.
- _____. คู่มือการปฏิบัติการจัดเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมขององค์การบริหารส่วน
ตำบล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2542.
- กรมการพัฒนาชุมชน. การถ่ายโอนงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.
กรุงเทพฯ : กรม, ที่ มท 0520 / ว 234 ลงวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2543
- กิติมา ปรีดีดิลก. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษร
พิพัฒน์, 2532.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แนวคิดการบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูป
การศึกษา. สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2545.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและ
การจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา
ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการ
จัดการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
จำกัด, 2550.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การศึกษาบทบาทของสื่อมวลชนต่อ
การศึกษาของชาวบ้าน : สภาพปัจจุบันของสื่อมวลชน. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี, 2522.
- จิตวดี บันเทิง. สัมฤทธิ์ผลของโครงการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนอกระบบในชุมชนในเขต 3 (ภาค
ตะวันออก). ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร
ทั่วไป. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2546.
- ชลพรรษ โภคสมบัติ. สภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในภาค
ตะวันออก. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. ชลบุรี :
มหาวิทยาลัยบูรพา, 2547.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ : กรมการปกครอง, 2539.

- ชำนาญ ยูวบูรณ์. การกระจายอำนาจและการกระจายอำนาจการปกครองกระทรวงมหาดไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2542.
- ฉิมมนต์ ปัทมเสวี. สภาพและปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 2548.
- ณัฐพร อาทรรธรรมคุณ. การมีส่วนร่วมของชุมชนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาอาชีวศึกษา. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2547.
- ดิเรก พรสีมา. นโยบายการจัดอนุบาล 3 ขวบ ประจำปีงบประมาณ 2544. กรุงเทพฯ : ที่ ศธ. 1103/1804 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543.
- คำรณราชานุภาพ, สถาบัน. กฎหมายระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเทศบาล. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์, 2540.
- ท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย, สำนักงาน. ที่ มท 0840.3/920 เรื่อง สํารวจข้อมูลการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. ลงวันที่ 7 กรกฎาคม 2551.
- ชนเสวร เจริญเมือง. 100 ปีการปกครองท้องถิ่นไทย พ.ศ. 2440 - 2540 ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โครงการจัดพิมพ์คอบไฟ, 2542ก.
- _____. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2542ข.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์, 2534.
- นิพนธ์ กิनावงศ์. หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและการนิเทศเกี่ยวกับการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เกษตร, 2526.
- นิภาพรรณ หงส์ชูเกียรติ. สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาล. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2535.
- บัญชา แสนทวี. "การศึกษารูปแบบเชิงเหตุผลของตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของครูผู้สอนในการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กก่อนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาแห่งชาติ." วารสารวิชาการ. 1(2) : 58 ; ธันวาคม, 2541.

ประทาน กงฤทธิศึกษากร. แนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น, สืบค้นเมื่อ
16 พฤษภาคม 2551. จาก

http://www.onec.go.th/cms/admin/admin_cat/Content/uploaded/Act/6.25/p0201.htm

ประภาพรธรรม ไชยวงศ์. การวิเคราะห์บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการ
การศึกษาและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544

ประมวล ทิพชัย. การศึกษาการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษา
ระดับประถมศึกษาของกิ่งอำเภอเชียงขวัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ร้อยเอ็ดเขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา.
มหาสารคาม : สถาบันราชภัฏมหาสารคาม, 2547.

ประสานและพัฒนากิจการศึกษาท้องถิ่น, สำนัก. คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น. ม.ป.ท. : ม.ป.ป.

พนม พงษ์ไพบูลย์. การศึกษาคือปัจจัยที่ 5 ของชีวิต, สืบค้นเมื่อ 7 มิถุนายน 2551. จาก
<http://www.moe.go.th/web-panom/article-panom/article10.htm>

พิณสุดา สิริขันธ์. การกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : เซเว่น พรินติ้ง กรุ๊ป,
2541.

พัชรินทร์ อาลัยลักษณ์. สภาพการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในศูนย์พัฒนา
เด็กเล็ก อำเภอป่าพอง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสังคมศึกษา. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2549.

มงคล ทาบัสดี. การศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดในจังหวัด
อุดรธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. ขอนแก่น :
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2540.

เยาวพา เดชะคุปต์. การบริหารและการนิเทศการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ : แม็ค, 2542.

เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. ม.ป.ท. : 2551

วิชาการ, กรม. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ :
คุรุสภาลาดพร้าว, 2546.

_____. หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว, 2540

- วิโรจน์ สารรัตน์. การบริหารหลักการทฤษฎีและประเมินทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ์, 2542.
- ศิริกานต์ ทิมย้ายงาม. คุณภาพชีวิตการทำงานของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัด ฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2550.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2542.
- ศึกษา คชโคตร. ปัญหาการดำเนินงานศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ในวัดจังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2538
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. ม.ป.ท. : ม.ป.ท., 2546.
- _____. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. ม.ป.ท. : ม.ป.ท., ม.ป.ป.
- คันสนีย์ ฉัตรคุปต์. สิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้สร้างสมองเด็กให้ฉลาดได้อย่างไร. กรุงเทพฯ : ลายสือ, 2542.
- ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กรม. ข้อมูลจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. สืบค้นเมื่อ 27 ตุลาคม 2551 จาก <http://www.thailocaladmin.go.th/work/apt/apt150851.pdf>
- _____. มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2547.
- _____. แนวนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระยะ 15 ปี (พ.ศ. 2545-2559). กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ม.ป.ป.
- สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหารบุคคลแผนใหม่. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2536.
- ส่วนส่งเสริมการศึกษานอกระบบและพัฒนาจิกรรรมเยาวชน. คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. ม.ป.ท. : ม.ป.ป.
- ส่วนแผนและงบประมาณทางการศึกษาท้องถิ่น. แนวทางการเสริมสร้างความพร้อมในการจัด การศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. ม.ป.ท., ม.ป.ป.
- สาตี เหมือนมงคลกุล. แนวโน้มของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยศึกษาของไทยในปี พุทธศักราช 2544. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

- ศุภัญญา จีนเกิด. ปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลใน
จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา.
ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2549.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. การกระจายอำนาจทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหา
จุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2541.
- อรุณี หรดาล. “ผู้ปกครองกับการจัดการปฐมวัย” ประมวลสาระชุดวิชาหลักการและแนวคิด
ทางการปฐมวัยศึกษา เล่มที่ 4 หน่วยที่ 13. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมา-
ชิราช, 2536.
- Buford J.F. Parent's Perception of Early Childhood Education. Dissertation
Abstracts International. 37(3) : 5688 - A ; March, 1997.
- Daniel Wit. แนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น, สืบค้นเมื่อ 16 พฤษภาคม 2551.
จาก
http://www.onec.go.th/cms/admin/admin_cat/Content/uploaded/Act/6.25/p0201.htm
- Figueroa, Joaquin and others. The Role of Evaluation of Preschool Children In
Education Practice. Dissertation Abstracts International. 8(1) : 74 - 75 ; March,
1985.
- Good. สื่อสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 1945.
- Hashimoto, Yoko. Early Childhood Teachers' Beliefs And Practices Related To
Promoting Children's Conflict Resolution In Constructivist Classrooms : A
Study Of Two Teachers (Kindergarten, First - Grade, Missouri, Public
School. Dissertation Abstracts International. 57(06) : 2352 ; December, 1996.
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.E. Determining sample size for research activities.
Educational and Psychological Measurement, 30(3), 1970.
- Larkin, Elizabeth. The Preschool Administrator : Perspectives on Leadership in
Early Childhood Education (Daycare), Dissertation Abstracts International.
53(2) : 397 - A ; August, 1992.
- Seplocha, Holly. The Good Preschool : Profiles of Leadership. Dissertation Abstracts
International. 59(5) : 1422 - A ; November, 1998.